

Miljö- och energidepartementet
m.registrator@regeringskansliet.se
petter.hojem@regeringskansliet.se

Yttrande över delbetänkande från Miljömålsberedningen med förslag om ett klimatpolitiskt ramverk inklusive långsiktiga klimatmål

SSAB har mottagit rubricerad remiss och önskar lämna följande synpunkter.

Mål och målnivå

SSAB delar beredningens analys att de stora utmaningarna för att minska de nationella utsläppen ligger inom transportsektorn, basindustrin och jordbruket. Precis som beredningen påpekar är det viktigt att omställningen går hand i hand med stärkt konkurrenskraft och att skapa arbetstillfällen. I betänkandet poängteras att den nationella klimatpolitiken behöver vara ekonomiskt, socialt och ekologiskt hållbar.

Beredningens uppdrag var att ta fram ett långsiktigt mål för 2050. Beredningen föreslår nu att målåret för Sverige ska tidigareläggas till 2045, vilket inte stämmer med direktivet.

Betänkandets nuvarande förslag riskerar att inte nås pga alltför höga ambitioner som inte går i takt med de mycket stora omställningar som landet behöver genomföra inom sektorer som basindustri, transport och jordbruk. Dessutom behöver det finnas utrymme för en ökad produktion inom industrier, som t ex stålindustrin, för att minska de globala utsläppen med hjälp av den koldioxideffektiva produktion som vi har i Sverige. Likaså för att kunna nyttja den fulla potentialen till klimatnytta i användningsfasen genom de högt specialiserade produkter som produceras i Sverige och till stor del exporteras. Merparten av svensk industri agerar på en global och konkurrensutsatt marknad. Med beredningens högt satta ambitionsnivå att minska koldioxidutsläppen till 2045 måste detta ske i samklang med vår omgivning och med de marknader som svensk industri agerar på. Som också nämns i betänkandet är det av stor vikt att åtgärder sker i övriga världen i enlighet med andan i Parisavtalet från december 2015. För att styra mot ett samhälle med låga utsläpp av växthusgaser krävs mer än en ambitiös målsättning som mest får karaktären av en förhoppning.

Ett helhetsperspektiv behövs därför gällande klimatfrågan, där den globala nyttan med svensk export vägs in, vilket saknas i förslaget. SSAB föreslår därför följande komplettering till målformuleringen: **"Åtgärder i Sverige ska genomföras på ett sådant sätt att de inte medför att utsläppen ökar i andra länder"**.

För att spegla Sveriges verkliga klimatavtryck, samt åstadkomma minskade globala utsläpp skulle vi gärna se följande tillägg till målformulering: **"Sverige bidrar till att världen globalt når klimatmålen. Det sker genom export av förnybar energi och råvaror, klimatnyttiga produkter och tjänster från Sverige."**

Klimatlag

Vi delar inte beredningens bedömning om behovet av en särskild klimatlag som avser att styra sittande och kommande regeringars arbete. Den svenska modellen att driva utvecklingen framåt enligt svensk konstitutionell tradition är tillräckligt effektiv. Förslaget till lag är inte heller tillräckligt belyst ur ett grundlagsmässigt perspektiv. En klimatlag enligt betänkandet tillför inget ytterligare och kan därför anses som administrativt onödig.

Klimatpolitiskt råd

Det är svårt att utläsa från förslaget hur rådet förhåller sig till de miljömyndigheter vi redan har. Dessutom finns det redan andra myndigheter såsom Riksrevisionen och Konjunkturinstitutet som har kontrollerande/reviderande roller. Man skulle kunna komplettera deras kompetens för att klara ett liknande uppdrag som det föreslagna klimatpolitiska rådet. Vi menar att beslut rörande ett klimatpolitiskt råd bör utredas vidare.

Om det likväl inrättas ett klimatpolitiskt råd bör man beakta följande

- Rådets konstitutionella status måste klargöras
- Tillsättande av ledamöter är en viktig process som bör belysas ytterligare
- Rådets uppdrag måste kompletteras med en omgivningsbevakning, dvs hur utvecklingen sker av klimatarbetet i vår omgivning; EU, globalt.

Konsekvensbedömning

Den konsekvensanalys som genomförts är bristfällig och det är allvarligt att beslutsunderlaget i stort sett saknar viktiga delar såsom hur effekterna på svensk samhällsekonomi och andra miljökvalitetsmål kan komma att påverkas. Inledningsvis sägs redan i sammanfattningen att "De samhällsekonomiska bedömningar som redovisas i kapitlet bör läsas med försiktighet och resultaten snarast ses som indikationer och kvalificerade resonemang".

Trots stora svårigheter att se in i framtiden konstateras, ett antal sidor senare, att "Avsnitten ovan visar att en omställning i Sverige till utsläpp nära noll på trettio års sikt skulle kunna genomföras till relativt låga kostnader för ekonomin i stort." Med andra ord tas först den höga osäkerheten som intäkt för att inte göra egna samhällsekonomiska beräkningar, men sedan konstaterar man ändå att kostnaderna är låga utifrån ett antal oklara antaganden.

En av dessa centrala utgångspunkter för konsekvensanalysen är att Sverige och Europa inte är ensamma om att ställa om till låga utsläpp. Det är allvarligt att beslutsunderlaget i stort sett saknar en analys över hur effekterna på svensk samhällsekonomi kan komma att påverkas. Ett av Sveriges övergripande miljömål, Generationsmålet, syftar just till att inte exportera miljöpåverkan. Om svensk klimateffektiv produktion skulle tappa konkurrenskraft och delar av produktionen flyttar utomlands, varpå Sverige behöver öka sin import, då skulle växthusgasutsläppen öka globalt. En konsekvensanalys bör innehålla scenarier där tidsaspekten av övriga världens omställning finns med.

Vi saknar således en grundligt utförd samhällsekonomisk analys som tar hänsyn till ovan samt övriga effekter på Sveriges övriga miljömål, inklusive det övergripande generationsmålet. Den nu föreliggande konsekvensanalysen utgör inte ett tillräckligt underlag för beslut om ett långsiktigt nationellt klimatmål.

Koppling till ETS

Syftet med ETS är, att på ett kostnadseffektivt och marknadsbaserat sätt, minska koldioxidutsläppen från EU som region betraktat. ETS är inte konstruerat för att vara ett nationellt verktyg för enskilda länder utan för hela regionen EU. Betänkandet anger att "taksänkningstakten bör höjas" för att Sverige ska nå sina mål. Detta ligger inte i linje med hur ETS är utformat.

Borlänge 2016-06-10

Jonas Larsson,
Miljöchef SSAB